

לע"נ הרב יעקב יצחק בן ר' אברהם דוד ז"ל, ורעייתו מרת ברוריה בריינה בת ר' שלמה הכהן ע"ה

פרשת כי תצא

"כי תצא למלחמה על איביך ונתנו ה' אליהך בידך ושכית שכיו" (דברים פרק כא, ו)

בענינים השייכים לבית דין ולכהן משוח המלחמה, ואחריה סיים את הפרשות השייכות לשופטים בפרשת עגלה הערופה, שהיא מצוה המוטלת על בתי הדין, ואחר כך פתח במצוות 'כי תצא למלחמה' בעניני אשת יפת תואר, שזו מצוה פרטית על האדם כיצד עליו לנהוג, וכן אחריה נאמרו פרשות העוסקות במצוות פרטיות המוטלות על האדם. (שאלה א).

שאלה: כיון שבפרשה הקודמת נאמרה פרשת "כי תצא למלחמה על איבך וראית סוס ורכב עם רב מקף", וכאן נאמרה פרשה נוספת השייכת ליציאה למלחמה, מדוע הפסיקה התורה ביניהן בפרשת עגלה ערופה. תשובה: בפרשה הקודמת נאמרו כל המצוות השייכות לשופטים ולסנהדרין, ושם נאמרה פרשת 'כי תצא למלחמה'

"לא יבא עמוזי ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ה' עד עולם. על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים ואשר שכר עליה את בלעם בן בעור מפתור ארם נהרום לקללה" (דברים פרק כג, ד-ה)

אלא לאחר שפתח ואמר לסיחון 'אעברה בארצך', הוסיף ואמר אל תחשוב שאם לא תתן לי מרצונך אחזור בי ולא אעבור, אלא אעשה כפי שעשיתי עם בני עשיו והמואבים, שאף על פי שלא נתנו לי מרצונם לעבור בארצם, אף על פי כן עברתי ובאתי עד כאן. [ב. עיקר הטענה על עמוז ומואב היתה על כך שלא קידמו את עם ישראל בלחם ומים מיד כשיצאו ממצרים, כשעדיין לא ידעו שירד להם מן והיו זקוקים באמת ללחם ומים, אבל מה שלאחר ארבעים שנה במדבר יצאו אליהם עם לחם ומים אין זה כלום, ולכן דקדק הכתוב לומר שעונשם הוא על אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים 'בדרך בצאתכם ממצרים', והיינו כשהייתם זקוקים לכך]. (שאלה ט).

שאלה: כיצד נאמר כאן שעמוז ומואב מורחקים מקהל ה' מחמת שלא קידמו את ישראל בלחם ומים, והרי נאמר לעיל בדברים ששלח משה רבינו לסיחון מלך חשבון "אעפרה בארצך בדרךך אלף לא אסור זמין ושמאול, אכל בפסוף משפירני ואכלתי ומים בפסוף תתן לי ושתיתי רק אעפרה ברגלי, כאשר עשו לי בני עשו השבים בשעיר והמואבים השבים בצר עד אשר אעבר את הירדן אל הארץ אשר ה' אלהינו נתן לנו", ומשמע מכך שבני עשו והמואבים נתנו להם אוכל ומים. תשובה: א. מה שנאמר 'כאשר עשו לי בני עשיו היושבים בשעיר והמואבים היושבים בער' אינו מתייחס למה שאמר קודם לכן שימכרו להם אוכל ומים, כי באמת בני עשיו והמואבים לא נתנו להם כלל לחם ומים, ואפילו לא בתשלום,

”לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ה' עד עולם” (דברים פרק כג ד) ”לא תתעב אדמי כי אחיך הוא לא תתעב מוצרי כי גר הית בארצו. בנים אשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל ה'” (דברים פרק כג, ה-ט)

שיצאו לקראת ישראל בלחם ומים, ואף לא שיניחו להם לעבור בגבולם, אלא די בכך שלא יצאו בעצמם להלחם בישראל כפי שעשו עמלק, ולכן צייתה התורה שלא לתעבם, אלא דור שלישי כבר מותר לבוא בקהל ה'. אבל עמון ומואב היו בניו של לוט, שקיבל מאברהם טובות מרובות וחסדים גדולים, ואם כן היה ראוי לפי היושר שיחזירו לישראל טובות מרובות, ויצאו לקראתם בלחם ומים, והם לא עשו כן, ומחמת כן היו ראויים לעונש גדול, וצייתה התורה להרחיקם לעולם מקהל ה'. (שאלה י)

”השמר בנגע הצרעת לשמור מאוד ולעשות ככל אשר יורו אתכם הכהנים הלויים כאשר צויתם תשמרו לעשות” (דברים פרק כד, ח) שאלות: א. כיון שלא נאמרו כאן כלל פרטי דינים מעניני צרעת וטומאתה וטהרתה, מדוע צייתה כאן התורה לשון 'השמר בנגע הצרעת', מה שלא מצאנו בשום מצוה שתאמר התורה 'השמר לשמור מצוות יום הכפורים כאשר צויתך' וכדומה. ב. מדוע באו בפסוק זה ארבעה לשונות של שמירה ועשייה: א. השמר, ב. לשמור מאוד, ג. ולעשות ככל אשר יורו אתכם, ד. תשמרו לעשות. תשובה: כדי שלא יחשבו ישראל שהפרשות העוסקות בעניני נגע צרעת וההליכה אל הכהן הם כמו עצה טובה, וכדרך שאדם הולך לרופא, שאף שדבריו מועילים מכל מקום אין מצוה לשמוע בקולו, הזהירה כאן התורה להשמר לשמוע לכל פרטי מצוות אלו, כיון שהם מצוה בפני עצמה כשאר מצוות

”אֲרִבְעִים יָבֵנוּ לֹא יִסֹּף מִן יִסֹּף לְחִבְתּוֹ עַל אֱלֹהֵי מִכָּה רַבָּה וְנִקְלָה אַחִיךָ לְעֵינֶיךָ” (דברים פרק כה, ג)

תשובה: באה התורה ללמד שאף האדם החוטא, לאחר שלקה כדין הרי הוא נקי מכל עוון ופשע, וכשם שאם יתנו לאדם נכבד אפילו מכה אחת בבית דין יהיה לו הדבר לחרפה עצומה, כך אדם זה, כיון שקיבל את עונשו ונטהר מעונו, מעתה אפילו מכה אחת נחשבת 'מכה רבה' הגורמת לו לקלון ובזיון שאינם ראויים לו. (שאלה יח).

שאלה: אזהרת התורה כאן היא שלא להוסיף אפילו מכה אחת על המחויב מלקות בבית דין, אך קשה מדוע מכנה זאת התורה 'מכה רבה', והרי בדרך כלל עיקר הקושי הוא במלקות הראשונות, ואם כן כיצד ביחס למלקות הראשונות, שהתחייב בהן, ניתן לכנות את המכה האחרונה כ'מכה רבה', ואיך מחמתה ו'נלקה אחיך לעיניך', מה שלא היה במכות הראשונות.

